

Uzasadnienie

Na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478), uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem.

Propozycja uznania obszaru za rezerwat przyrody „Dolina Pustynki” zgłoszona została przez Nadleśnictwo Polanów oraz Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych w Szczecinku, w ramach inicjatywy „100 rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych”. Propozycja utworzenia rezerwatu „Dolina Pustynki” została przedstawiona już w 2001 r. w waloryzacji przyrodniczej gminy Polanów sporządzonej przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie. Wówczas przedmiot i cel ochrony sformułowano: *Zachowanie fragmentu doliny rzecznej z typowym układem ekosystemów*. Propozycja uznania rezerwatu przyrody potwierdzona została również w Programach Ochrony Przyrody do Planów Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Polanów na lata 2007-2016 oraz 2017-2026. Prowadzone badania terenowe w latach 2023 - 2024, w ramach prac nad dokumentacją do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Rezerwat na rzece Grabowej” („Dolina Pustynki” wskazana jako obszar proponowanego powiększenia) potwierdziły wysokie walory rezerwatu, w tym występowanie w ekosystemach leśnych projektowanego rezerwatu następujących siedlisk przyrodniczych: 9160 łąk subatlantyckich (*Stellario-Carpinetum*), 91E0 łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*). Sama rzeka Pustynka stanowi inicjalną formę siedliska przyrodniczego 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* o niemal naturalnym charakterze, z typowym zespołem *Beruletum submersi*. Wyżej wymienione siedliska przyrodnicze stanowią przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Grabowej PLH320003, w granicach którego położona jest większa część rezerwatu.

Rezerwat obejmuje fragment dobrze zachowanych kompleksów leśnych w dolinie rzeki Pustynka. Bystry nurt rzeki oraz zachowana w bardzo dobrym stanie roślinność sprawiają, że obiekt ten cechuje wiele ponadprzeciętnych walorów przyrodniczych, kwalifikujących się do ochrony rezerwatowej. Największym walorem rezerwatu jest Pustynka, doskonale zachowana rzeka nizinna o charakterze podgórskim, z wszystkimi właściwymi naturalnymi elementami morfologii dna. Wiele walorów, krajobrazowych, florystycznych i faunistycznych cechuje także sędziwe lasy łąkowe porastające dno i zbocza doliny. Do najcenniejszych gatunków flory i brioflory (w tym puszczańskiej) stwierdzonej na terenie rezerwatu należą: podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, źródlikowiec zmienny *Palustriella commutata*, miechera spłaszczona *Neckera complanata*, nastroszek Brucha *Uloa bruchii*, nastroszek kędzierzawy *Uloa crispa*, miedzik płaski *Frullania dilatata*. Na przedmiotowym obszarze stwierdzono występowanie chronionych gatunków zwierząt związanych z siedliskami nadwodnymi, w tym zimorodka *Alcedo atthis*, pliszki górskiej *Motacilla cinerea*, żurawia *Grus grus* i samotnika *Tringa ochropus*. Jednym z najcenniejszych gatunków stwierdzonych w czasie badań w latach 2023-2024 jest objęta ochroną częściową krynicznią wilgotka *Crunoecia irrotata* – charakterystyczny dla źródlisk chruścik. Rzeka Pustynka odgrywa również ważną rolę dla ichtiofauny, w tym pstrąga potokowego *Salmo trutta m. fario*, który w rzece tej posiada liczne gniazda tarłowe. Abiotyczne cechy rzeki stwarzają także doskonałe warunki dla występowania głowacza białopłetwego *Cottus gobio*. Do głównych istniejących zagrożeń rezerwatu należą: presja turystyczna i zaśmiecanie rezerwatu. Do potencjalnych zagrożeń zaliczono: pogłębiające się suszę, intensywną gospodarkę leśną i rolną prowadzoną w granicach zlewni bezpośredniej rezerwatu, dopływ zanieczyszczeń z rejonu Rzeczycy.

Powyższe uwarunkowania stały się podstawą klasyfikacji rezerwatu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533), do rodzaju rezerwatów: Leśny (L). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf), podtyp – biocenoz naturalnych i półnaturalnych (bp). Ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Różnych ekosystemów (EE), podtyp – lasów i wód (lw).

Według Ewidencji Gruntów i Budynków rezerwat wraz z otuliną swoim zasięgiem obejmuje działki ewidencyjne nr: 334 (część), 335 (część), 340 (część), 341 (część), obręb ewidencyjny Rzeczycza Wielka, gmina Polanów, własności Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego

Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, działkę nr 22/1 (część), obręb ewidencyjny Rzeczyca Wielka, gmina Polanów, własności Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz działkę nr 4/4 (część), obręb ewidencyjny Rzeczyca Wielka, gmina Polanów, własności Skarbu Państwa w zarządzie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Polanów na lata 2017-2026 do rezerwatu przynależą następujące wydzielienia leśnictwa Warblewo oraz leśnictwa Rzeczyca:

Lp.	Oddział leśny	Nr działki ewidencyjnej, obręb Rzeczyca Wielka, gm. Polanów	Powierzchnia wydzielienia
1.	334g	334	2,55
2.	334f	334	8,52
3.	334h	334	1,12
4.	335b (część)	335	1,13
5.	335j	335	7,01
6.	335k	335	0,52
7.	340a	340	0,14
8.	340b	340	0,01
9.	340c	340	3,83
10.	341a	341	0,39
11.	341b	341	4,81
12.	341c	341	1,13
13.	341k	341	4,11
14.	341m	341	2,86
15.	341l	341	0,60
16.	341i	341	0,83

Projekt niniejszego zarządzenia został opracowany z uwzględnieniem Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie redagowania zarządzeń regionalnego dyrektora ochrony środowiska dotyczących rezerwatów przyrody. Powierzchnia rezerwatu wynika z powierzchni poligonu opisanego współrzędnymi punktów załamania granicy rezerwatu (matematyczna suma pola powierzchni rzutu). Zgodnie z dokonanymi obliczeniami wynosi ona 39,24 ha.

W celu zabezpieczenia rezerwatu przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi, wyznaczono otulinę o powierzchni 34,54 ha.

Nadzór nad przedmiotowym rezerwatem powierzony został Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody w Szczecinie.

Zarządzenie będzie miało wpływ na wydatki Budżetu Państwa, w zasobach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie związane z koniecznością przygotowania planu ochrony dla rezerwatu przyrody (w przeciągu pierwszych pięciu lat od uznania obiektu za rezerwat) oraz realizacji zawartych w nim działań ochronnych i oznakowania granic rezerwatu tablicami urzędowymi, regulaminowymi i informacyjnymi. Część środków na ww. prace pochodzić będzie z funduszy zewnętrznych. Zarządzenie nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów. Nie naruszy także przepisów zawartych w prawie Unii Europejskiej.

Pismem z dnia 22 lipca 2024 r., znak: SK.ZZŚ.416.1.2024.IW Dyrektor Zarządu Zlewni w Koszalinie zaakceptował propozycję włączenia odcinka rzeki Pustynka do granic rezerwatu przyrody wskazując jednocześnie o rozważeniu w przyszłości dopuszczenie na terenie rezerwatu przyrody racjonalnej gospodarki rybackiej o profilu wędkarskim.

Pismem z dnia 6 sierpnia 2024 r. znak: KOS.WKUZ.606.135.2024.SG Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Koszalinie wyraził zgodę na włączenie części działki nr 4/4 obr. Rzeczyca Wielka w granice projektowanego rezerwatu.

Projekt uznania obszaru za rezerwat przyrody poddano konsultacjom społecznym poprzez publikację informacji na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie o możliwości wniesienia uwag i wniosków w terminie do dnia 16 września 2024 r. oraz publikację ww. informacji w prasie o zasięgu regionalnym (Głos Szczeciński z dnia 27 sierpnia 2024 r.).

W odniesieniu do rezerwatu przyrody „Dolina Pustynki” uwagi zostały wniesione przez Klub Przyrodników oraz Fundację Psubraty. W przesłanych uwagach wskazano, że zamiast tworzenia osobnego rezerwatu Dolina Pustynki, należy znacznie powiększyć Rezerwat na rzece Grabowej (o dolinę Grabowej i dolinę Pustynki). Dokumentację do takiego powiększenia RDOŚ otrzymał od Klubu Przyrodników w ramach realizacji umowy dot. dokumentacji do planu ochrony Rezerwatu na rzece Grabowej w czerwcu br.

Wniesiona uwaga nie została uwzględniona, gdyż jak wskazano powyżej propozycja utworzenia rezerwatu „Dolina Pustynki” została przedstawiona już w 2001 r. w waloryzacji przyrodniczej gminy Polanów sporządzonej przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie. Obszar ten jako proponowany rezerwat przyrody wskazany został również w Programach Ochrony Przyrody do Planów Urządzania Lasu Nadleśnictwa Polanów na lata 2007-2016 oraz 2017-2026. Autorzy (Klub Przyrodników) wykonanej na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Rezerwat na rzece Grabowej” zaproponowali aby obszar doliny Pustynki objąć ochroną jako powiększenie tego rezerwatu przyrody. Projektowany rezerwat przyrody "Dolina Pustynki" obejmuje fragment dobrze zachowanych kompleksów leśnych w dolinie rzeki Pustynka. Obiekt ten cechuje wiele ponadprzeciętnych walorów przyrodniczych, kwalifikujących się do ochrony rezerwatowej. Rzeka Pustynka, mimo iż stanowi dopływ Grabowej położony w sąsiedztwie "Rezerwatu na rzece Grabowej", stanowi odrębny ekosystem, oddzielony od górnej Grabowej wododziałem. W świadomości lokalnej społeczności jej odrębność jest także ugruntowana walorami historyczno-kulturowymi. Odrębny rezerwat przyrody na rzece Pustynce podkreśli zatem jej wyjątkowe wartości przyrodnicze. Jednocześnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie rozpocznie procedurę powiększenia rezerwatu przyrody "Rezerwat na Rzece Grabowej" w taki sposób, aby zapewnić łączność ekologiczną tych dwóch form ochrony przyrody.

Projekt zarządzenia zaopiniowany został pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody - uchwała nr 8/2024 z dnia 17 października 2024 r.

Pismem z dnia 15 listopada 2024 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wniósł uwagi do przedłożonego projektu zarządzenia w zakresie załączników mapowych, tj. konieczności uszczegółowienia objaśnień źródeł map podkładowych. Uwagi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zostały uwzględnione, dokonano korekty załączników mapowych w projekcie zarządzenia.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), został uzgodniony z Wojewodą Zachodniopomorskim pismem z dnia 21 listopada 2024 r., znak: P-1.0522.21.2024.KD.